

Nota de premsa
8 d'abril de 2025

El lleure educatiu és fonamental per al desenvolupament dels infants i per això cal garantir-hi l'accés universal

- ▶ **S'ha presentat un nou informe que analitza els canvis que s'han produït en l'àmbit del lleure els darrers deu anys**
- ▶ **L'informe conclou que hi ha hagut avenços en la garantia del dret al lleure però que no s'ha produït cap canvi substancial**

La síndica de greuges de Catalunya, Esther Giménez-Salinas, i l'adjunta d'infància, Aida C. Rodríguez, han presentat aquest matí l'informe *La universalització del lleure educatiu a Catalunya*.

Aquest informe n'actualitza un d'anterior, [de l'any 2014](#), que feia una anàlisi de les principals mancances que afecten l'àmbit del lleure educatiu, i formula noves recomanacions al Govern perquè les tinguin en compte.

El text conclou que des de l'informe anterior hi ha hagut avenços, però que el caràcter sectorial de les millores no ha permès fer un salt qualitatiu substancial en la consolidació d'aquest àmbit.

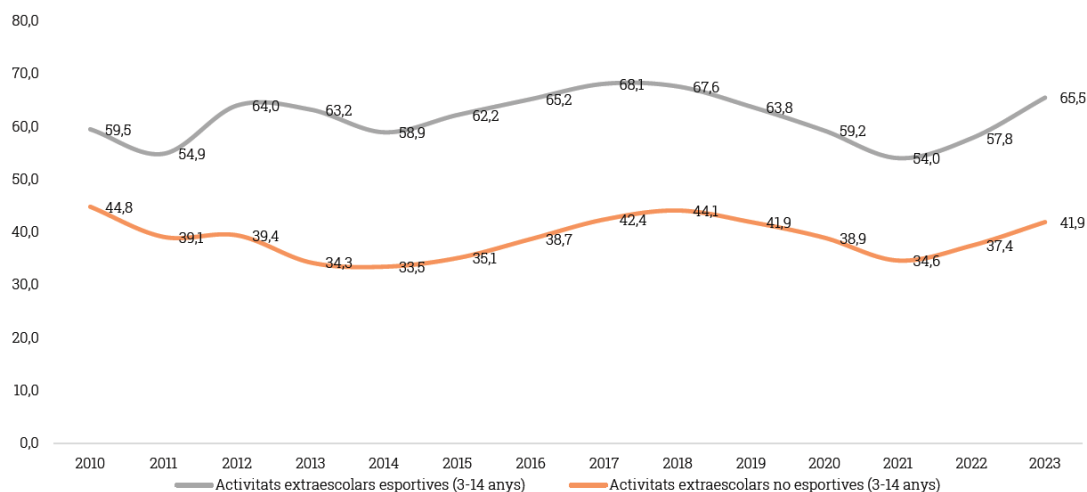
El punt de partida de la institució és que el lleure educatiu inclou tot el conjunt d'activitats adreçades als infants i adolescents organitzades fora de l'horari lectiu amb finalitats lúdiques i educatives. Per tant, té en compte les que desenvolupen el moviment d'esplais o el moviment escolta, però també les activitats extraescolars, les activitats esportives o culturals organitzades per escoles de música, art, escoles d'idiomes, etc.

Catalunya ha estat pionera en el reconeixement del valor educatiu que té el lleure per als infants i adolescents, sobretot perquè millora les seves competències personals i socials: millora el rendiment escolar, genera actituds més positives cap a l'aprenentatge i la vida professional i o incrementa les expectatives formatives. I per això és important que esdevingui un dret universal; és a dir, que tots els infants i adolescents que volen participar en activitats de lleure puguin fer-ho, d'acord amb les seves necessitats, sense barreres ni diferències socials. Tanmateix, l'informe prova que, en la darrera dècada, no s'ha avançat de manera significativa en la universalització del lleure.

Així, el 34,5 % dels infants de tres a catorze anys, prop de 320.000, no participen en activitats extraescolars esportives durant el curs escolar, i el 58,1 %, prop de 550.000, no participen en activitats extraescolars no esportives. L'informe també destaca que la participació en les activitats de lleure durant l'estiu és baixa (durant el juliol només hi

participen el 20 % dels infants i adolescents), de manera que la funció social del lleure es debilita.

Participació dels infants de 3 a 14 anys en activitats extraescolars a Catalunya (2010-2023)

A partir d'aquí, l'informe enumera mancances i dèficits que encara tenen les polítiques actuals per garantir veritablement el dret al lleure.

Dèficits de desplegament normatiu

Malgrat les competències exclusives que té en aquesta matèria, la Generalitat no ha desenvolupat legalment el dret al lleure. Falta un marc que determini què s'entén per lleure, quines són les condicions d'accessibilitat i quin és el procés d'admissió a les ofertes de lleure sufragades amb fons públics, com ara escoles bressol, casals d'estiu o camps de treball.

Dificultats en la governança i en el reconeixement

No es disposa d'una administració de referència a l'hora d'estructurar i impulsar una política pública consistent que inclogui tot el conjunt de l'oferta de lleure. La Generalitat, per exemple, té les polítiques del lleure disseminades en diferents unitats administratives i departaments. A més, el 66,1 % dels ajuntaments de més de 3.000 habitants afirmen que no tenen un pla local de dinamització del lleure educatiu, i el 27,7 % no desenvolupen estructures de coordinació dels agents educatius del municipi.

Per la seva banda, les entitats manifesten que tenen dificultats per disposar de personal educador prou format per dur a terme les activitats. De fet, el 66,4 % del personal educador no disposa de titulació, i aquesta xifra s'ha mantingut estable al llarg de la darrera dècada.

Manca d'una política prou consistent

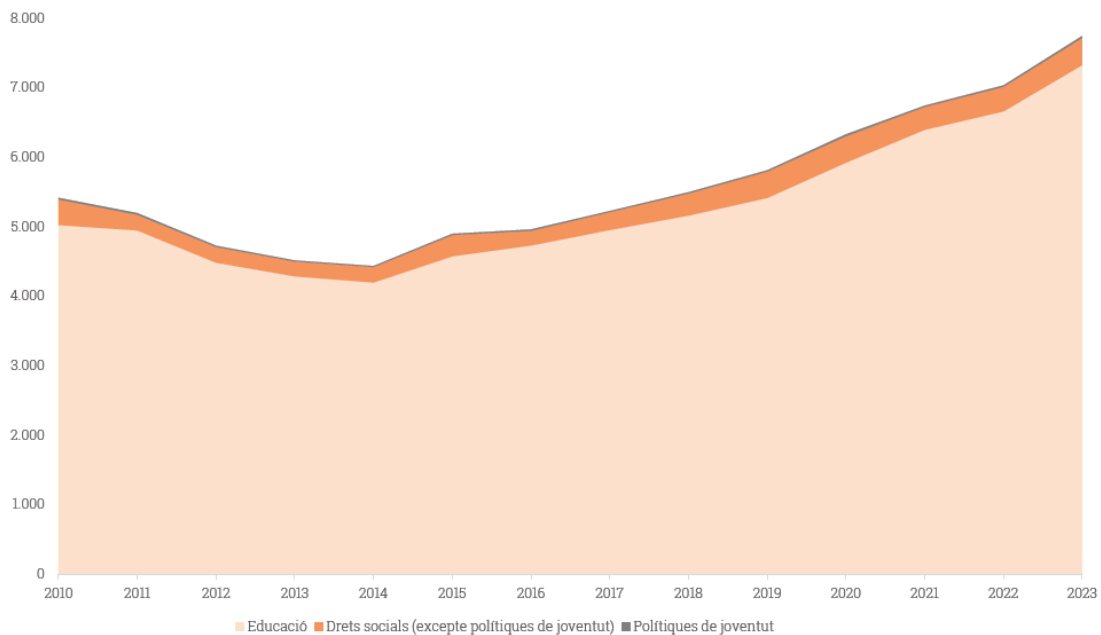
Com dèiem, hi ha hagut avenços: el 2014 es van crear subvencions per poder finançar beques i ajuts per a infants i joves en situació de vulnerabilitat, hi ha hagut un lleuger augment en la inversió en altres línies de subvencions, s'han creat les anomenades *motxilles escolars* i s'ha aprovat l'Acord GOV/48/2024 per a l'elaboració de l'Estratègia de

reconeixement del lleure educatiu a Catalunya. Tanmateix, tot això no ha suposat un canvi qualitatiu prou significatiu, i l'Estratègia encara no s'ha desplegat.

Baixa inversió

La inversió corrent global de les diferents administracions en l'àmbit del lleure és d'aproximadament 300 milions d'euros anuals (217,5 euros per infant), i és petita si tenim en compte que el lleure és un àmbit fonamental per al desenvolupament dels infants i joves, especialment si ho comparem amb el que s'inverteix en educació (7.203,2 milions d'euros, 5.223 euros per infant).

Pressupost en polítiques d'infància de la Generalitat de Catalunya (2010-2023)

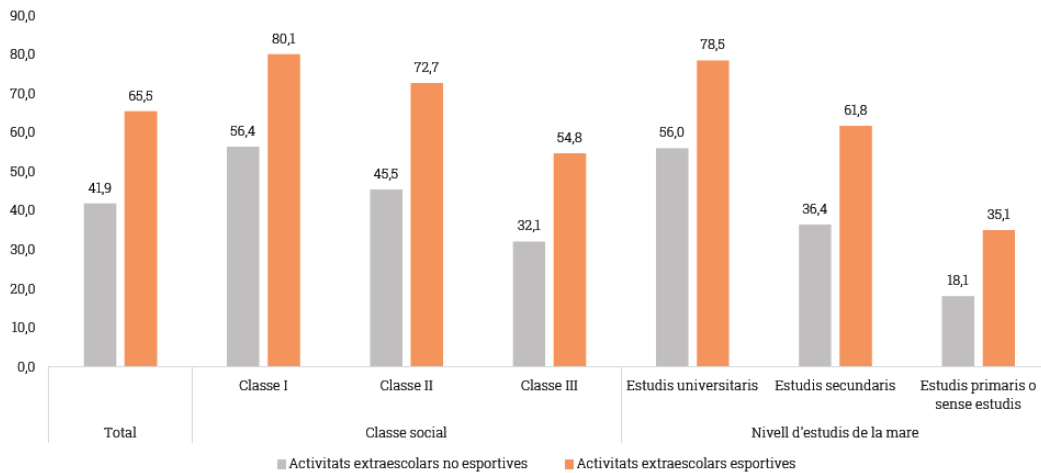
Suport a les entitats

Les entitats del món del lleure denuncien l'elevada burocràcia en la tramitació dels permisos, que els dificulta l'organització de colònies i campaments. També manifesten dificultats a l'hora de disposar de locals i utilitzar equipaments per dur-hi a terme les activitats, i lamenten la infrautilització de les instal·lacions escolars.

Barreres que dificulten la universalització

L'informe denuncia que les polítiques del lleure no estan focalitzades en col·lectius concrets i que, per tant, no arriben a tots els infants en situació de pobresa o pobresa severa. Així, la participació dels infants i els adolescents de famílies vulnerables a les activitats de lleure és gairebé 30 punts percentuals més baixa que la dels infants i adolescents de famílies amb més capital econòmic.

Proporció de població de 3 a 14 anys que participa en les activitats extraescolars en funció de la classe social i ocupacional i del nivell d'estudis de la mare a Catalunya (2023)

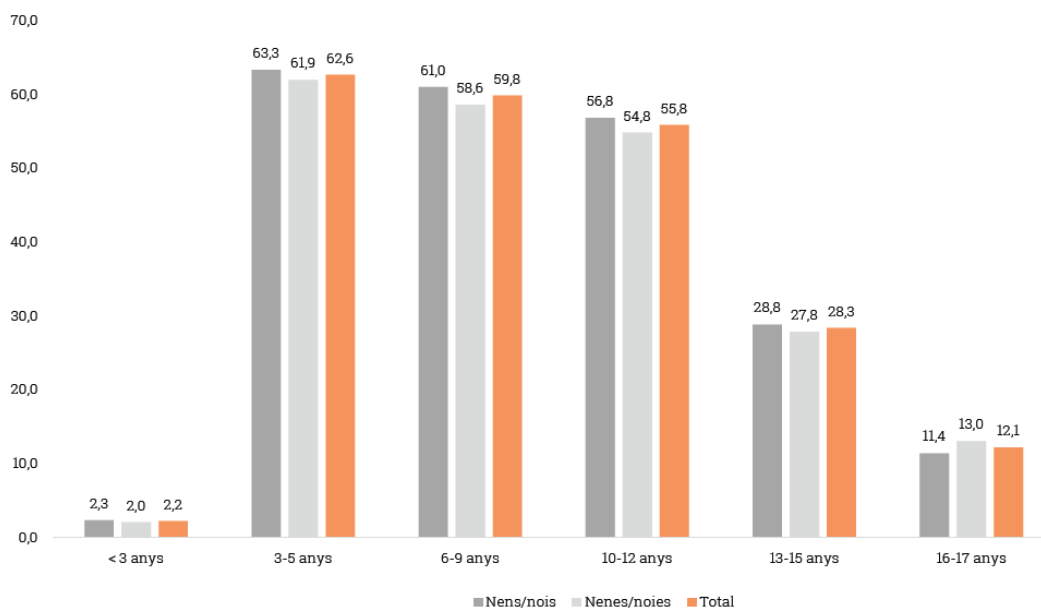
Tampoc no hi ha un sistema general d'ajuts per garantir l'accessibilitat econòmica a les activitats de lleure educatiu. Els ajuts que atorga el Departament de Drets Socials i Inclusió han augmentat el 2024 però són encara de baixa intensitat i cobertura (tenen un import de 84,6 euros per infant i cobreixen un 16 % dels infants en pobresa severa). La gran majoria d'ajuntaments atorguen algun tipus de subvenció al lleure educatiu, però una tercera part no atorguen cap ajut per promoure la participació dels infants socialment vulnerables. En concret:

- El 57,7 % dels ajuntaments no ofereixen ajuts econòmics per a la participació a les activitats extraescolars.
- El 40,1 % dels ajuntaments no ofereixen ajuts per a la participació a activitats de lleure d'estiu.
- El 66,8 % dels ajuntaments no ofereixen ajuts per a la participació dels infants i els adolescents amb discapacitat en l'oferta de lleure.
- El 52,2 % dels ajuntaments no ofereixen subvencions a entitats d'educació en el lleure.
- El 25,2 % dels ajuntaments no ofereixen subvencions a associacions de famílies d'alumnes (AFA).
- El 15,2 % dels ajuntaments no ofereixen subvencions a entitats esportives.

L'informe també constata que la composició social dels centres condiciona la seva oferta d'activitats extraescolars. Els centres de molt alta complexitat acostumen a oferir menys activitats que els de baixa complexitat. En el cas dels centres concertats, per exemple, els de molt alta complexitat ofereixen, de mitjana, 4,7 activitats i els de baixa complexitat, 15.

L'edat i el gènere també tenen afectacions en l'àmbit del lleure. Mentre que a les activitats esportives hi participen més nens que nenes, a les no esportives hi participen més nenes que nens. I també es constata que els adolescents hi són poc presents, probablement per una manca d'oferta suficient i adequada als seus interessos.

Participació en les activitats educatives comunicades a la Direcció General de Joventut, per edat i gènere (2023)

El caràcter poc inclusiu de moltes activitats també limita el dret dels infants amb necessitats educatives especials. No hi ha una política sòlida per garantir la provisió de personal de suport: malgrat que el 2022 es va crear per primer cop una línia d'ajuts específica per contractar monitors de suport per atendre les necessitats d'aquests infants, només se'n van poder beneficiar 256 (tot i que hi havia 36.743 alumnes amb un grau de discapacitat reconegut). Tampoc no es garanteix l'accés d'aquests infants a colònies, excursions, sortides i viatges de final de curs.

Finalment, l'informe posa de manifest que la informació i el coneixement que tenen les famílies també genera desigualtats: les famílies socialment afavorides tenen un coneixement de l'àmbit del lleure més profund i, per tant, accedeixen més a les activitats de lleure, mentre que les desafavorides hi accedeixen menys per desconeixement de l'oferta.

Recomanacions

Per acabar, l'informe enumera les recomanacions que s'haurien de tenir en compte per aconseguir que el lleure fos veritablement universal, equitatiu, inclusiu i no segregat:

- Incorporar la veu dels infants en la planificació de les polítiques de lleure educatiu.
- Regular el dret al lleure en condicions d'igualtat d'oportunitats.
- Eliminar les barreres econòmiques per garantir que les persones més vulnerables puguin accedir al lleure.
- Incorporar la perspectiva de gènere en la formulació de polítiques de lleure educatiu.
- Definir una estratègia per garantir l'accés dels infants amb necessitats educatives especials en el lleure educatiu.
- Dissenyar un pla d'equitat territorial per al lleure.
- Actualitzar el *Protocol de prevenció dels abusos sexuals i altres maltractaments en l'àmbit de l'educació en el lleure*.